

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Лукової Світлани Володимирівни
«Психологічні особливості губристичної мотивації підлітків-
спортсменів», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі
спеціальності 053 – психологія

Актуальність наукового дослідження. Дисертаційне дослідження Лукової Світлани Володимирівни є актуальним для сучасної психологічної науки та відповідає запитам суспільства у галузі розвитку спорту серед юніорів. Питання психологічної підготовки спортсменів, розвиток мотивації до спортивної діяльності, посилення здатності юного покоління до самоствердження, реалізації в обраному виді спорту, є нагальними проблемами психологічної теорії та практики. Зважаючи на обмежене коло наукових праць, які висвітлюють тему губристичної мотивації у спорті, суспільний запит на підготовку юніорів у спеціалізованих школах олімпійського резерву та динаміку вікового розвитку підлітків, актуальність теми дисертаційного дослідження вважаємо обґрунтованою.

Представлена до рецензування робота відзначається значним евристичним потенціалом, що виявляється у розкритті низки психологічних феноменів, суголосним викликам сьогодення. Матеріали дисертаційного дослідження окреслюють проблему розвитку губристичної мотивації через призму спортивної діяльності, враховуючи віковий аспект, що дає підстави стверджувати про високий рівень наукової новизни та теоретичну значущість даної роботи.

Наукова новизна одержаних результатів

У роботі С. Лукової вперше виявлено психологічні предиктори губристичних мотивів підлітків-спортсменів, визначено особливості оптимальних переживань у спортивній діяльності підлітків та окреслено специфіку спортивної тривожності респондентів з різними типами губристичної мотивації. Розширено та доповнено уявлення про становлення

особистісних рис підлітків, релевантних спортивній діяльності, про типологію губристичної мотивації спортсменів підліткового віку. Розкрито особливості особистісного розвитку спортсмена залежно від виду його спортивної діяльності та типу губристичної мотивації.

Зазначені авторкою формулювання новизни є точними та відповідають поставленим завданням та отриманим висновкам. Практична значущість роботи полягає у розробці та впровадженні програми розвитку конструктивних форм губристичної мотивації підлітків-спортсменів.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності загалом

Дисертація С. Лукової має чітку структуру, представлену вступом, трьома розділами, висновками до них, загальними висновками і списком використаних джерел.

У вступі авторкою обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми, науково коректно сформульовано мету, яка конкретизується у завданнях, визначено об'єкт та предмет, окреслено систему використаних у роботі дослідницьких методів, розкрито наукову новизну та практичну значущість результатів дослідження.

У першому розділі дослідження проаналізовано поняття «губристичної мотивації», представлено психологічні особливості спортивної діяльності підлітків, розкрито її місце у структурі саморегуляції спортивної діяльності підлітків.

У другому розділі дисертації охарактеризовано методологію вивчення губристичної мотивації підлітків-спортсменів. Визначено типологічні профілі губристичної мотивації підлітків-спортсменів та зумовлену ними специфіку стильових особливостей саморегуляції спортивної діяльності. Представлено психологічні особливості спортивної діяльності підлітків-спортсменів з різними типами губристичної мотивації, які займаються індивідуальними та командними видами спорту. Визначено психологічні предиктори губристичної мотивації підлітків-спортсменів.

У третьому розділі С. Лукова представляє результати впровадження програми розвитку конструктивних форм губристичної мотивації підлітків-спортсменів.

Усі наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані, відповідають меті та темі роботи, достатні за обсягом та рівнем репрезентативності емпіричного матеріалу.

Отже, поставлена мета – «встановити психологічні особливості, типологію, предиктори та умови розвитку губристичної мотивації спортсменів підліткового віку» – досягнута.

Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна праця відповідає паспорту спеціальності, за якою вона подана до захисту. Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Психологія розвитку суб'єктів педагогічного процесу» (державний реєстраційний номер 0121U100712 від 20.01.2021 р.).

Повнота викладення наукових положень, висновків та рекомендацій дисертації в опублікованих працях

Основні положення та висновки дослідження викладені у 6 наукових працях, в яких повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає чинним вимогам. Чотири статті авторки опубліковано у наукових фахових виданнях з психології, затверджених МОН України, 2 статті у виданнях, що входять до реєстру міжнародних наукометричних баз даних Scopus та Web of Science, та 10 публікацій в інших фахових виданнях та збірниках науково-практичних конференцій. Публікації здобувачки повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертаційної роботи. Порушень академічної доброчесності у публікаціях автора та дисертації виявлено не було.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушення академічної доброчесності. Під час вивчення дисертаційної роботи порушень академічної доброчесності не виявлено.

Новизна представлених теоретичних та експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень полягає в тому, що вперше виявлено психологічні предиктори губристичної мотивації підлітків-спортсменів, встановлено особливості оптимальних переживань у спорті та спортивної тривожності у підлітків з різними типами губристичної мотивації. Поглиблено уявлення про роль губристичної мотивації у спортивній діяльності підлітків. Доповнено типологічні особливості мотивації до спортивної діяльності та губристичної мотивації у підлітковому віці. Розширено уявлення про особистість підлітка-спортсмена через виявлення особливостей прояву перфекціонізму, оптимізму та самооцінки спортивних якостей в залежності від його типу губристичної мотивації. Представлено залежність особистісного розвитку спортсмена від виду його спортивної діяльності через визначення особистісних особливостей підлітків, залучених до індивідуальних та командних видів спорту, з різними типами губристичної мотивації. Дістали подальшого розвитку засоби психодіагностики особистості спортсмена шляхом адаптації методик дослідження диспозиційного оптимізму, актуальних мотивів спортивної діяльності підлітка, самооцінки спортивних якостей та здатностей.

Представлені формулювання новизни є точними та відповідають поставленим завданням та отриманим висновкам. *Практична значущість* роботи полягає у створенні та впровадженні програми психологічного супроводу розвитку конструктивної форми губристичної мотивації підлітків-спортсменів, а також розробці та валідизації психодіагностичного інструментарію: української версії опитувальника диспозиційного оптимізму LOT-R, методики самооцінки якостей спортсмена, опитувальника актуальних мотивів спортивної діяльності підлітка.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Усі наукові положення, висновки і рекомендації, які сформульовані у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані, відповідають меті та завданням роботи. Достовірність отриманих результатів

Висновок. Дисертаційна робота «Психологічні особливості губристичної мотивації підлітків-спортсменів» є самостійним та завершеним науковим дослідженням на правах рукопису, яке виконане здобувачкою із застосуванням доцільних методів наукового пошуку. Зміст роботи, розкритий у трьох розділах, переконливо ілюструє, що авторкою досягнуто наміченої мети дослідження та завдань, зазначених у вступі. Робота характеризується єдністю змісту. Результати дослідження характеризуються науковою новизною, теоретичною та практичною значущістю, свідчать про особистий внесок авторки у психологічну науку та практику.

Зміст дисертації відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року, а її авторка – Лукова Світлана Володимирівна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 – Психологія.

Рецензент:

доктор психологічних наук,
професор кафедри психології

Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди

Віра КРАМЧЕНКОВА

На електронний документ накладено: 1 (Один) підписи чи печатки:
На момент друку копії, підписи чи печатки перевірено:
Програмний комплекс: eSign v. 2.3.0;
Засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки: ІТТ Користувач ЦСК-1
Експертний висновок: №05/02/02-1424 від 05.04.2016;
Цілісність даних: не порушена;

Підпис № 1 (реквізити підписувача та дані сертифіката)
Підписувач: КРАМЧЕНКОВА ВІРА ОЛЕКСАНДРІВНА 2758216449;
Належність до Юридичної особи: ФІЗИЧНА ОСОБА;
Код юридичної особи в ЄДР: 2758216449;
Серійний номер кваліфікованого сертифіката: 248197DDFAB977E5040000000E030E014FB03D04;
Видавець кваліфікованого сертифіката: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»;
Тип носія особистого ключа: Незахищений;
Тип підпису: Удосконалений;
Сертифікат: Кваліфікований;
Час та дата підпису (позначка часу для підпису): 19:52 10.12.2023;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для підпису від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)
Час та дата підпису (позначка часу для даних): 19:52 10.12.2023;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для даних від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)